

Nr 11.

Ankom till riksdagens kansli den 14 februari 1936 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 3 och 7 §§ lagen den 14 juni 1928 (nr 289) angående handel med utsädesvaror.

Genom en den 27 januari 1936 till riksdagen avlämnad proposition, nr 49, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

Lag om ändrad lydelse av 3 och 7 §§ lagen den 14 juni 1928 (nr 289) angående handel med utsädesvaror.

Härigenom förordnas, dels att 3 § sista stycket lagen den 14 juni 1928 angående handel med utsädesvaror skall upphöra att gälla dels ock att 7 § samma lag skall i nedan angivna del erhålla följande ändrade lydelse:

7 §.

Frö av — — — statsplomberad vara.

Ej heller må till utsäde saluhållas blandfrö, där det innehåller flera ogräsfrön än fyra gånger det antal som enligt nyss angivna bestämmelser angående statsplombering är medgivet för timotejfrö.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1936.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för förslaget, får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas här nedan, hänvisa till propositionen.

Lagen angående handel med utsädesvaror äger enligt 1 § tillämpning å köp av frö, som är avsett till utsäde, med undantag av utsäde av stråsåd och trindsåd. Skogsfrö avses ej i lagen och icke heller frö av växter, som odlas blott till prydnad. I 2 § givas huvudbestämmelserna om den uppgiftsplikt rörande försålt frö, som lagen ålägger säljare. Det är att märka, att lagens

regler äro av tvingande natur. De kunna sålunda icke sättas ur kraft genom avtal mellan säljare och köpare. Säljaren skall, evad det påfordras av köparen eller ej, senast då varan avlämnas skriftligen uppgiva vissa förhållanden för köparen. Uppgiftspliktens omfattning anges under fem med a)—e) betecknade punkter i paragrafens 1 mom. Punkten a) avser säljarens namn och adress. Enligt punkten b) skall uppgivas fröets slag samt i fråga om rotfruktsfrö och köksväxtfrö ävensom, där så kan ske, beträffande annat frö fröets sort. Uppgiftsplikten under punkten c) gäller beträffande annat frö än köksväxtfrö och avser fröets renhetsgrad, uttryckt i viktprocent rent frö. I punkten d) föreskrives, att uppgift i fråga om annat frö än köksväxtfrö skall lämnas om fröets ogräshalt, uttryckt i antal ogräsfrön på varje kilogram frö med särskilt angivande av sammanlagda antalet frön av sådana ogräs, som enligt de för statens centrala frökontrollanstalt gällande bestämmelser äro att anse såsom svårare. Här åsyftade bestämmelser innehållas för närvarande i 14 § uti en av lantbruksstyrelsen den 21 september 1932 utfärdad kungörelse, nr 12, angående bestämmelser för fröundersökning vid statens centrala frökontrollanstalt och de med statsmedel understödda lokala frökontrollanstalterna. Slutligen skall enligt lagens 2 § 1 mom. punkten e) uppgivas fröets grobarhet, uttryckt i antalsprocent grott frö av det rena fröet.

I 2 § 2 och 3 mom. givas vissa särskilda bestämmelser om uppgiftsplikten i fråga om s. k. blandfrö samt utländskt frö.

I lagens 3 § medgivas vissa undantag från de i 2 § 1 och 2 mom. givna reglerna. Sålunda stadgas i sista punkten av 3 §, att i fråga om frö, som säljes under beteckningen avrensningsfrö, uppgiftsplikten är inskränkt till vad i 2 § 1 mom. a) och d) sägs.

Enligt 7 § får ej frö av rödklöver, alsikeklöver, vitklöver eller timotej saluhållas till utsäde, där varan innehåller mer än tre gånger så många ogräsfrön som enligt gällande bestämmelser angående statsplombering av frövara må kunna förekomma i statsplomberad vara. Ej heller får till utsäde saluhållas blandfrö, där det innehåller flera ogräsfrön än tre gånger det antal, som enligt nyss angivna bestämmelser angående statsplombering är medgivet för timotejfrö, eller avrensningsfrö, där det innehåller mer än sex gånger sagda antal. Enligt lantbruksstyrelsens kungörelse, nr 15, den 21 oktober 1932 angående statsplombering av frövara, 2 §, får timotejfrö, som skall plomberas, icke innehålla mera än 12,000 ogräsfrön på varje kilogram frövara. Av nämnda antal ogräsfrön få högst 2,500 vara av sådan beskaffenhet, att de enligt den förutnämnda kungörelsen av den 21 september 1932, nr 12, skola anses såsom svårare ogräs. Avrensningsfrö får sålunda icke innehålla mera än 72,000 ogräsfrön per kilo, därav högst 15,000 frön av svårare ogräs.

Om säljare ej fullgör sin uppgiftsplikt eller om han lämnar oriktiga uppgifter, straffas han med böter (8 och 9 §§). Detsamma gäller för den, som överträder förbud enligt 7 § (10 §).

I en av Kungl. Maj:t utfärdad kungörelse den 15 november 1928 (nr 444) hava givits föreskrifter rörande tillsynen å efterlevnaden av 1928 års lag.

I anledning av två vid 1934 års riksdag väckta motioner (I: 252 av herr Bodin, Karl, m. fl. och II: 456 av herrar Hagman och Persson i Grytterud) anhöll riksdagen på förslag av andra lagutskottet (utlåtande nr 10) i skrivelse (nr 100) till Kungl. Maj:t, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning rörande lämpligheten av sådan ändring i 1928 års lag angående handel

med utsädesvaror, att strängare bestämmelser än de nu gällande måtte införas i fråga om handeln med avrensningsfrö, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde giva anledning.

Kungl. Maj:t uppdrog den 9 juni 1934 åt lantbruksstyrelsen att verkställa den begärda utredningen. Den 27 oktober 1934 framlade styrelsen förslag i ämnet varvid fanns fogat ett av styrelsen infordrat yttrande över riksdagens skrivelse från föreståndaren för statens centrala frökontrollanstalt. Efter remiss avgåvos sedermera yttranden över lantbruksstyrelsens förslag av styrelsen för centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet, styrelsen för statens centrala frökontrollanstalt, lantbruksakademien, Sveriges allmänna lantbrukssällskap, styrelsen för svenska betes- och vallföreningen, Sveriges utsädesförening, allmänna svenska utsädesaktiebolaget, Sveriges fröodlareförbund, Sveriges fröengrossistförening, Sveriges fröhandlareförening och W. Weibull aktiebolag.

Lantbruksstyrelsens utredning utmynnade i ett förslag om sådan ändring av lagen angående handel med utsädesvaror, att samma uppgiftsplikt skulle gälla för avrensningsfrö som för annat utsädesfrö. Styrelsen föreslog i detta syfte, att sista stycket i lagens 3 § måtte upphävas. Vidare föreslogs den ändringen i 7 § andra stycket, att blandfrö skulle få saluhållas endast, om det icke innehölle flera ogräsfrön än fyra gånger det antal, som enligt gällande bestämmelser angående statsplombering av frövara är medgivet för timotejfrö, i stället för, såsom för närvarande gäller, tre gånger nämnda antal, ävensom att stadgandet i sistnämnda paragraf om högre ogräshalt för avrensningsfrö skulle uteslutas ur lagen.

I samtliga *yttrandena* över lantbruksstyrelsens utredning tillstyrktes styrelsens förslag, att samma uppgiftsplikt skulle gälla i fråga om avrensningsfrö som beträffande annat utsädesfrö.

Beträffande förslaget i övrigt voro meningarna delade. Detsamma avstyrktes av Sveriges utsädesförening, allmänna svenska utsädesaktiebolaget, W. Weibull aktiebolag och Sveriges fröhandlareförening. Sveriges utsädesförening och allmänna svenska utsädesaktiebolaget förordade, att föreskrifterna om ogräshalten hos blandfrö skulle bibehållas oförändrade samt att ogräshalten hos avrensningsfrö skulle bestämmas till fyra gånger det för plombering av timotej tillåtna antalet. Sveriges fröhandlareförening och W. Weibull aktiebolag uttalade sig för den ändringen i förslaget, att gränstalet för blandfrö skulle bibehållas oförändrat. Styrelsen för centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet, styrelsen för svenska betes- och vallföreningen, lantbruksakademien och Sveriges allmänna lantbrukssällskap uttalade, ehuru de icke avstyrkte förslaget, en viss tvekan om det sammans lämplighet. I övriga yttranden tillstyrktes förslaget i denna del. Sveriges fröengrossistförening hemställde, att all handel med avrensningsfrö måtte förbjudas.

I propositionen har å sid. 9—13 lämnats en redogörelse för lantbruksstyrelsens motivering till dess förslag samt för det huvudsakliga innehållet i de avgivna yttrandena. Till denna redogörelse anhåller utskottet att få hänvisa.

Föredragande departementschefen, statsrådet Sköld, har i propositionen anført:

Av utredningen i ärendet framgår, att de i 3 § i 1928 års lag upptagna bestämmelserna om lindrigare uppgiftsskyldighet vid försäljning av s. k. avrensningsfrö givit anledning till missförhållanden vid handeln med utsädesvaror. Under beteckningen avrensningsfrö hava sålunda försålts utsädesvaror av så dålig beskaffenhet, att de varit osäljbara, därest beträffande dem skulle hava lämnats enahanda uppgifter, som fordras med avseende å annat frö. Uppenbarligen har detta missförhållande varit till skada för jordbruket och trädgårdsskötseln. Det av lantbruksstyrelsen framlagda förslaget att ur 3 § borttaga undantagsbestämmelserna beträffande uppgiftsskyldighet vid försäljning av avrensningsfrö har ock vunnit allmän anslutning i de avgivna yttrandena. Även jag biträder detsamma.

Mot förslaget att jämväl ur 7 § borttaga nu gällande särskilda föreskrifter rörande avrensningsfrö samt att i sammanhang därmed höja gränstalet för ogräshalten för blandfrö från tre till fyra gånger det som gäller för statsplombering av timotejfrö har i yttrandena riktats huvudsakligen den anmärkningen, att förslaget genomförande skulle medföra en försämring av blandfröets kvalitet. De farhågor, som härutinnan kommit till uttryck, torde emellertid icke vara berättigade. Enligt vad jag inhämtat har nämligen statens centrala frökontrollanstalt i skrivelse den 28 maj 1935 hos lantbruksstyrelsen föreslagit skärpning av de av styrelsen utfärdade nuvarande bestämmelserna för statsplombering av timotejfrö. Anstaltens förslag innebär, att för statsplombering av timotejfrö skulle komma att fordras, att detsamma icke innehölle mer än 9,000 ogräsfrön, därav högst 1,800 av svårare beskaffenhet å varje kilogram i stället för såsom nu 12,000 respektive 2,500. Förslaget i fråga får ses i samband med det föreliggande förslaget till lagändring men har motiverats jämväl därmed, att det sedan länge funnes ett behov att skärpa de gällande fordringarna för statsplombering av timotejfrö. Lantbruksstyrelsen har, enligt vad den meddelat, för avsikt att, om dess förslag till ändring av 1928 års lag vinner statsmakternas bifall, omedelbart utfärda bestämmelser angående statsplombering i enlighet med vad frökontrollanstalten föreslagit. En följd härav blir, att maximigränsen för ogräshalten hos blandfrö i stort sett icke kommer att påverkas av lagändringen. Antalet ogräs å kilogram blandfrö kommer sålunda, efter de nya bestämmelsernas ikraftträdande, att icke få överstiga ($4 \times 9,000 =$) 36,000 därav ($4 \times 1,800 =$) 7,200 av svårare beskaffenhet. Betänkligheterna mot lantbruksstyrelsens förslag torde följaktligen bortfalla. På grund härav och då dess förklarande skulle innebära, att begreppet avrensningsfrö komme att helt försvinna ur lagen, ansluter jag mig även i denna del till vad lantbruksstyrelsen förordat.

Lagändringarna torde böra träda i kraft den 1 juli 1936.

Av förslaget föranledda ändringar i kungörelsen den 15 november 1928 (nr 444) med föreskrifter rörande tillsynen å lagens efterlevnad torde jag i sinom tid få underställa Kungl. Maj:t.

Lagrådet har i utlåtande den 17 januari 1936 över förevarande lagförslag lämnat detsamma utan anmärkning.

Utskottet har vid granskning av lagförslaget icke funnit anledning till anmärkning mot detsamma och får därför hemställa, *Utskottet.*

att förevarande proposition måtte bifallas av riksdagen.

Stockholm den 13 februari 1936.

På andra lagutskottets vägnar:

K. G. WESTMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *K. G. Westman, Frändén, Sigfrid Hansson, Gustaf Tamm, Sam Larsson, Hagman**, *Karl Bodin* och *Olof Carlsson*;

från andra kammaren: herrar *Österström, Wallerius, Pettersson i Hällbacken**, *Hansson i Trollhättan, Molander**, *Gardell i Gahns, Hermansson* och *Thorell*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.
